

kaybettiklerimiz

ÖLÜMÜNÜN ONUNCU YILINDA (*)

(1898 — 1949)

Hüseyin Hüsnü Arsan

RAHMETLİ ECZACI HÜSEYİN HÜSNÜ'NÜN BİR SÖZÜ

Prof. Dr. A. Süheyl ÜNVER

Istanbul Üniversitesi Tıp Tarihi Enstitüsü

Rahmetli Hüseyin Hüsnü Arsan birgün muayenehaneme gelerek kendisinin bizde ilk defa röntgen şuaıyla meşgul olan Esad Feyzi'nin, yeğeni olduğunu söyledi. Aynı zamanda «kabrini bulup tamir ettirmek isterim» dedi. Onun hakkında Dr. Rifat Osman ile birlikte çalıştıklarını bildiren yazımı verdim, memnun oldu. Birgün Karacaahmede gider, amcasının kabrini arar, bulamaz, me'yûsen dönerken bir taşa başını çevirir, kabir taşı tesadüfen bulur, bittabi çok sevinir. Akabinde tekrar geldi ve memnuniyetini bildirdi. «Ben kabrini tamir ettireceğim, yardımınızı dilerim. Ben çok meşgul bulunuyorum. Sizin istediğiniz birisine arzunuz yechile tamirine tavassutunuzu rica ederim» dedi.

Birgün beraber gittik. Kabrini gördük. Ben «yalnız rahmetlinin değil onun medfun olduğu sahada bulunan bütün eski ve yeni taşların tamiri muvafık olur. Taşını aynen koydurtup temizletelim ve önüne de bizde bir fotoğraf sehпасına yerleştirdiği kroks borusunun elimizde mevcut resmine

(*) Hüsnü Arsan lâboratuvarının 1950 tarihli broşüründen iktibas edilmiştir.

göre taşa bir suretini hakkettirelim ve bir kitâbe koyalım» mütalâasında bulundum. «Nasil isterseniz yapınız» dedi. İhsaniye'de oturan inşaatçı arkadaşım Nasır Çizer'e mahallinde tarifler yaparak bu işi havale ettik. Bunu bir hayır işi sayan Nasır Çizer yaptıkça parasını gidip Hüseyin Hüsnü Arsan'dan ceste ceste alıyordu.

Önce orasının bir sondajını yaptı. Toprak altında ve üstündeki taşları temizletti ve temiz bir hazire haline getirdi. Etrafını da eski duvarları sökerek yeniden getirttiği taşlarla sağlam bir hale çevirdi.

Ben de yapılanları mahallinde haber verildiğçe görüyordum. Birgün beraber gittiğimizde «bana burada iki yer ayırınsınlar, betondan yapılsın» dedi. Bu birden verdiği kararı ondan beklememiş ve bu talebi o zaman için biraz garip bulmuştum. Amma mukadder olan geçen seneki ufulü ona hak verirdi.

Bütün bu dedikleri kendisini memnun edecek derecede oldu. Bittiğini haber verdiklerinde gidip bitmiş vaziyeti beraberce gördük.

Kendisine: «Türk Tıp Tarihine hizmet ettiniz. Memleketimizde ilk defa röntgen X şuaı üzerine çalışan amcamız hakkında gösterdiğiniz bu kadirşinaslık pek yerinde oldu. Vâr olunuz. Sizi bu hizmetinizden dolayı Türk Tıp Tarihi Kurumu âzalığına teklif edeceğim» dedim. Çok sevindi. Kurum da yıllık toplantısında bu âzalığı tasvib etti ve kendisine bu hizmetlerinden dolayı teşekkür etti.

Birgün, «yeniden tamir edilen mezarını meslekdaşları ziyaret etmek arzu ederler mi?» dedi. Bu teklifi Türk Tıp Tarihi Kurumunca iyi karşılandı. Haydarpaşa Askerî Hastahanesinde bir toplantı yapıldı. Türk Tıp Tarihi Kurumu Reisi sıfatıyla rahmetli Prof. Doktor Âkil Muhtar Özden ve arkadaşları konuştu. Hüseyin Hüsnü Arsan, Kimyâger Mustafa Nevzat ve rahmetli Dr. Âkil Muhtar ile birlikte hazırladığımız broşürü de bastırıldı ve o gün gelenlere dağıtıldı. Bir çok masraflara girerek davetlilere ve hastahanedeki çalışanların hepsine zengin bir büfe hazırlattı. Yağmurlu bir hava idi. Karacaahmetteki kabir de ziyaret edildi. O gün çok hayır duâ aldı.

İşte bütün bu hazırlıklar esnasında rahmetli bana dedi ki:

«Ben Esad Feyzi'nin babamın kardeşi diye kabrini yaptırmadım ve hakkında bu toplantıyı amcam diye de istemedim. Fakat hakkında yapılan neşriyatla öğrenmiş bulunuyorum ki merhum mensup olduğu mesleğine hizmet etmiş bir ilim adamıdır ve o sahada garbta yapılan bir keşfi ilk defa kendi eliyle bize sokmuş bulunmaktadır. Amcam olarak değil ben memleketine bu yoldan çalışmış bir insan olduğundan onun hakkında şu ufak hizmette bulundum.»

Geçen sene bu vakitlerdi. Gazetelerde aramızdan ayrıldığını derin bir üzüntü ile okudum. Bana, Türkiye Eczacılar Lâboratuvarı Anonim Şirketinden bir telefon gelerek Hüseyin Hüsnü Arsan'ın ebediyete kavuştuğunu söylediler. Bittabi, çok müteessir oldum. Vasiyeti mucibince haziresini ihtiva ettiği amcasının yanına gömülecekti. Arkadaşlarıyla beraber mahaline gidip meğerse kendine hazırlattığı lâhdi gösterdim. Hemen açtırıldı. Bu terbiyeli, kibar, nezih ve çok çalışkan arkadaşımızın tahmin ettiği neticeye göre hazırlıklarına hep beraber bir defa daha şaştık ve onun yukardaki sözünü yine hatırladık. Bugün de ona yapılan amcası gibi bu vatanına kendi çapında çok faydalı hizmetinin mükâfatıdır. Allah ona rahmet etsin.

Prof. Dr. A. Süheyl Ünver

* * *

Merhum Eczacı Hüseyin Hüsnü Arsan'ın biyografisi:

1898 (1314 Rumi) de İstanbulda doğmuştur. Alay kumandanı olan pederi Mehmet Ali Beyi Birinci Cihan harbinde kaybederek ihtiyat zabiti olarak orduya intisab ve terhisinden sonra 1919 da İstanbul Eczacı Mektebine girdi. 1922 de mezuniyetini müteakip Veznecilerde staj gördüğü eczanede çalıştı. 1923 te Küçükpazar Eczanesini satın aldı. 1927 de evlendi. Bu izdivaçtan iki kızı dünyaya gelmiştir.

Eczaneler Cemiyeti İdare Heyetine (1926 da seçilmiş, 1930 da Türkiye Eczacıları lâboratuvarının kuruluşunda faal rol oynamış, 1934 de Karaköy Eczanesini satın almıştır.

Meslekte ve meslekî teşekküllerde faal vazifeler deruhte eden ve insan üstü denecek bir enerjiyle çalışan merhum, ayrıca İstanbul Ettiba Odası Haysiyet Divanı, Türk Kodeksi Komisyonu, Ticaret Odası, Verem mücadele Cemiyeti, Çocuk Esirgeme Kurumu, Türkiye Eczacıları Cemiyeti, Türkiye Eczacıları Deposu A. Ş., Türkiye Eczacıları Lâboratuvarı, Karamürsel Şirketi İdare Meclisleri azalık ve riyasetlerini ifa etmişti.

Hayırseverliği, meslek aşkı, ve insanı - kâmil meziyetleriyle tanınan Eczacı Hüseyin Hüsnü Arsan 1949 Temmuzunu nihayetinde vefat etmiştir.

Hizmet ettiği müessese ve Cemiyetler meyanında Türkiye Eczacıları Cemiyeti, Türkiye Eczacıları Deposu ve lâboratuvarı, Hüsnü Arsan lâboratuvarı; ve himaye ederek yetiştirdiği sayısız meslekdaşımız, merhumun bu fani dünyaya bıraktığı vedialardır.

H. D.